

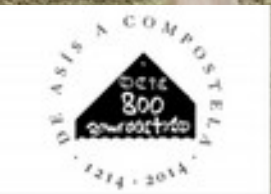

CONTROL OFICIAL DA CALIDADE DO LEITE CRU E CONTROL REFORZADO DE AFLATOXINAS EN LEITE

Gerardo Rivero Cuesta.

Xefe do Servizo de Seguridade Alimentaria nas Producións Gandeiras.

Santiago de Compostela, 23 de abril de 2015

Sylvie Gouin
XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL
E DO MAR

CONCEPTO DE PRODUCCIÓN PRIMARIA

- **Producción Primaria:** é a produción, cría o cultivo de produtos primarios, con inclusión da colleita, o muxido e a cría de animais de abasto previa ao seu sacrificio. Abarca tamén la caza, la pesca y recolección de produtos silvestres.
- **Operacións conexas:** O transporte, almacenamento e manipulación de produto primario no lugar de produción sen alterar a súa natureza
- **Fin de consideración como Producción Primaria no Sector do Leite Cru:** Unha vez que o leite cru fora recollido na explotación e sae dela.

Sylvie Gouin

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL
E DO MAR

CONTROL OFICIAL DA CALIDADE DO LEITE CRU

O seu ámbito é a produción primaria de leite, aplica por tanto a:

- Obrigas de hixiene e rastrexabilidade do produtor de leite,
 - ✓ na xestión do rabaño
 - ✓ na xestión do muxido e almacenamento de leite
- Obrigas de autocontrois e comunicación: recepción diaria na Consellería dos resultados dos autocontrois e das actuacións.
- Controis e supervisións da autoridade competente en materia de gandería. Incluída a rastrexabilidade ata a industria.

FINS DO PROGRAMA

- Verificar as condicións de hixiene da explotación e da produción de leite, o uso racional do medicamento, a alimentación, a xestión dos SANDACH e os rexistros pertinentes.
- En caso de desconformidades (inhibidores): supervisar que non sae leite dunha explotación cara a cadea alimentaria ata non contar o novo leite con resultados conformes.
- Supervisar a eficacia dos autocontrois dos operadores que producen e que recollen o leite.
- Categorizar as explotacións en función do seu risco para a cadea alimentaria.
- En caso de irregularidades ou infraccións: verificar a súa subsanación e, no seu caso, elevar o correspondente procedemento sancionador.

Sylvie Gouin

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL
E DO MAR

CONEXIÓN CON OUTROS PROGRAMAS DE CONTROL

O Programa do Control Oficial da Calidade do Leite Cru se atopa intimamente relacionados cos seguintes programas:

- Hixiene da Produción Primaria (*explotacións*)
- Uso racional do medicamento veterinario (*maioristas, dispensadores, veterinarios e explotacións*)
- Control na Alimentación Animal (*fabricantes, operadores intermedios e de transporte*)
- Plan Reforzado de Control das Micotoxinas no Sector da Alimentación Animal (*fabricantes, operadores intermedios e de transporte*)
- Plan de control SANDACH (*establecementos e operadores*)
- Plan Nacional de Investigación de Residuos (PNIR) (*explotacións*)
- Plan de **Control Reforzado das Aflatoxinas no Leite.**

Sylvie Gouin

CONTROL OFICIAL DA CALIDADE DO LEITE CRU. TIPOS.

O Control Oficial combina dous tipos de actuacións:

1/ Controis aleatorios:

Se desenvolven sobre unha selección anual aleatoria, por criterios de risco, dunha porcentaxe das explotacións leiteiras.

2/ Controis dirixidos:

Sempre que se detecta unha situación de risco ou perigo nunha explotación concreta.

- Ambos conlevan a toma de mostras oficial (con ou sen inmovilización do leite) En todas as mostras se determinan: Bacterioloxía, RCS, Inhibidores, Residuos, Sustancias prohibidas e Aflatoxina M1

Sylvie Gouin

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL
E DO MAR

ALEATORIOS. CRITERIOS PARA A CATEGORIZACIÓN DO RISCO

➤ Criterios de infraestructura e produción:

- ✓ Volume de produción
- ✓ Mais dun tanque na explotación.
- ✓ Transforma dentro da propia explotación (venta directa)

➤ Criterios de incumprimento:

- ✓ Repetición do incumprimento (para inhibidores).
- ✓ Coincidencia de varios incumprimentos (inhibidores+outro, prioritario)
- ✓ Persistencia do incumprimento (para Bacterioloxía, RCS, Hixiene e Rexistros)

➤ Criterios de exclusión:

- ✓ Con resultado satisfactorio.

Sylvie Gouin

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL
E DO MAR

DIRIXIDOS. ACTIVACIÓN

Actívanse os protocolos de actuación de controis dirixidos alomenos cando se dan as seguintes situacións:

- ✓ Positividade en mostra de autocontrol.
- ✓ Positividade en control oficial aleatorio.
- ✓ Superación das medias xeométricas dos recontos de células e/ou xermes. *Neste caso cun seguimento das explotacións incumpridoras durante 3 meses e, no seu caso, restrición da comercialización.*
- ✓ Calquera alarma por rastreabilidade (de leite, pensos, medicamentos..)
- ✓ Supervisión dos reincidentes.
- ✓ Supervisión do 5% dos positivos en auto control pechados sen incidencias.

MICOTOXINAS. ORIXE

As micotoxinas son compostos químicos de baixo peso molecular froito do metabolismo secundario dos fungos micotoxixenos baixo condicións de humidade e temperatura determinadas.

- a) Fungos fitopatóxenos (*Fusarium*): fumonisinas, zearalenona.
- b) Fungos saprofitos, de almacenamento (*Aspergillus*, *Penicilium*): aflatoxinas

➤ ① Se a ración contén Aflatoxina B1, no leite aparece o seu metabolito, a Aflatoxina M1. Isto supón un alto risco de toxicidade para o animal e para quen inxira o leite, en función das doses.

Sylvie Gouin

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL
E DO MAR

MICOTOXINAS. LIMITES

Límites máximos para a *Aflatoxina B1* (Directiva 2002/32/CE, do 07 de maio, sobre sustancias indeseables na alimentación animal)

PRODUTO	LÍMITE ao 12% de humidade (ppm)
Materias primas para pensos	0,02
Pensos complementarios e completos	0,01
Pensos compostos para vacas leiteiras e tenreiros, ovelas leiteiras e cordeiros cabras leiteiras e cabritos e aves de curral novas	0,005
Pensos compostos para bovinos, ovinos, caprinos e aves de curral distintos dos anteriores	0,02

Sylvie Gouin

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL
E DO MAR

MICOTOXINAS. LIMITES

Límites máximos para a *Aflatoxina M1* (Regulamento (CE) nº 165/2010 da Comisión de 26 de febreiro)

Aflatoxina M1 (Regulamento (CE) nº 165/2010)	Límite (ppb)
Leite cru, leite tratado termicamente e leite para a fabricación de produtos lácteos.	0,05

- A taxa de transferencia de *Aflatoxina B1* ao leite en forma de *Aflatoxina M1* estímase entre un 1-6% en función de diversos factores relacionados coa dieta e o estado fisiolóxico do animal.

Sylvie Gouin

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL
E DO MAR

CONSIDERACIONES DE RISCO EN LEITE EN GALICIA

1) Alimentación do gando leiteiro. Producción primaria de forraxe.

a) Predominio do ensilado de millo forraxeiro sobre a colleita de grao de cereal.

b) Climatoloxía. Non se alcanzan temperaturas moi elevadas, as noites sempre arrefrían.

➤ Explotacións de menor risco que noutras latitudes.

Sylvie Gouin

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL
E DO MAR

CONSIDERACIONES DE RISCO EN LEITE EN GALICIA

- 2) Alimentación do gando leiteiro. Materia prima para pensos.
- a) Predominio do abastecemento en portos
 - b) Alta cobertura do *Sistema gmp. Galis Alimentos seguros.*

➤ Pensos comerciais de baixo risco.

Sylvie Gouin

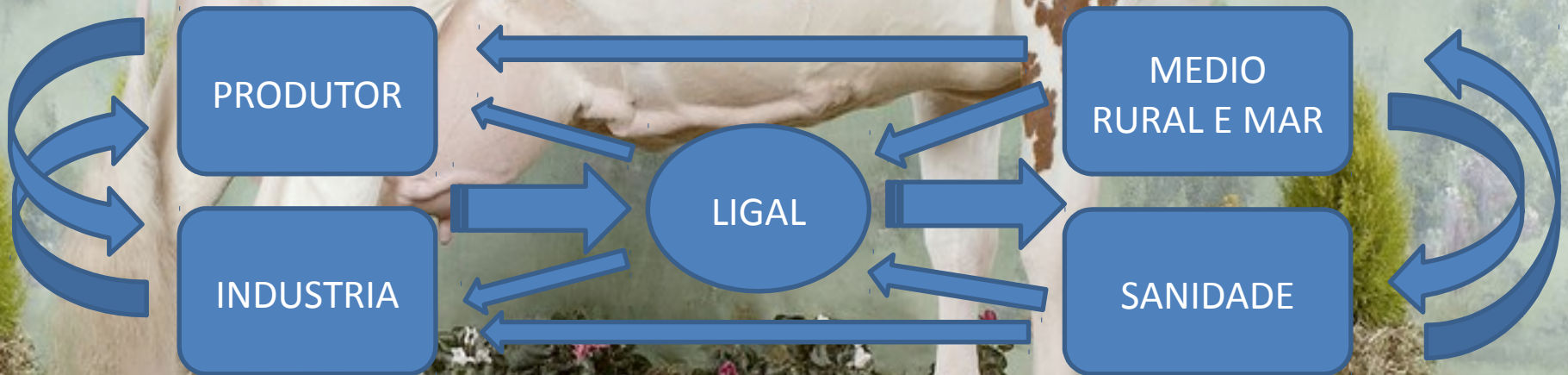
XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL
E DO MAR

CONSIDERACIÓNS DE RISCO EN LEITE EN GALICIA

3) Alta integración en materia de seguridade alimentaria dos operadores do sector leiteiro e destes coas autoridades sanitarias.

a) Esquemas de traballo segundo acordos no LIGAL.

b) Fluxos de información establecidos no *Plan Xeral de Control da Calide do Leite Cru*.

➤ Leite de baixo risco

Sylvie Gouin

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL
E DO MAR

CONTROL REFORZADO ALIMENTACION

Selección dos establecementos obxecto deste control cos seguintes criterios:

Tipo de actividade: prioritarios os operadores intermediarios que usen o sistema de almacenamento a granel das materias primas mais sensibles de estar contaminadas, sobre todo aqueles que manexen grandes volumes con distintas procedencias e lotes.

Tipo de materia prima: prioridade aqueles operadores que traballen coas materias primas mais sensibles a estar contaminadas coas micotoxinas: millo, cacahuete, algodón, arroz e leguminosas.

Sylvie Gouin

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL
E DO MAR

CONTROL REFORZADO LEITE

- 1) Complementa e coordina os autocontrois dos operadores de empresas alimentarias e os controis oficiais.
- 2) Parte das responsabilidades dos explotadores:
 - a) *Asegurarán, en todas as etapas da produción, a transformación e a distribución que teñen lugar nas empresas baixo o seu control, de que os alimentos cumpren os requisitos da lexislación alimentaria.*
 - b) *Verificarán que se cumpren devanditos requisitos.*
 - c) *Mantendrán a rastrexabilidade.*
 - d) *Comunicarán á autoridade competente os resultados disconformes.*

Sylvie Gouin

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL
E DO MAR

CONTROL REFORZADO LEITE

- a) Reforzo da coordinación coa Consellería de Sanidade no relativo ao intercambio de información (Tanque-cisterna)
- b) Facilitar ao sector o cumprimento da súa obriga de notificar; coordinando co LIGAL a recepción de todos os resultados de leite que superen os niveis establecidos na normativa para a *aflatoxina M1*.
- c) Actuación no caso de resultado de leite de cisterna en industria positivo. Rastrexabilidade.
- d) Actuación no caso de resultado de leite do tanque en explotación positivo.

Sylvie Gouin

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL
E DO MAR

CONTROL REFORZADO LEITE

- e) Alimentación. Plan Reforzado para o Control Oficial das Micotoxinas no Sector da Alimentación Animal.
- f) PNIR / LEITE CRU. Determinacións de *aflatoxinas M1* a todas as mostras oficiais aleatorias tomadas no desenvolvemento do Plan Xeral de Control da Calidade do Leite Cru.
- g) Hixiene da Producción Primaria. Especial atención á presenza de materias que non son pensos e poden ser utilizadas para a alimentación do gando. (Sancionador e/ou cualificación de risco alto)

Sylvie Gouin

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL
E DO MAR

ACTUACION COORDINADA EN LEITE

- Utilizar sempre o ROSA Charm como método rápido de *screening*. O LIGAL reportou as seguintes correlacións co HPLC:

NIVEL AFLATOX.	% CORRELACION
50	93
40	80

- AUTOCONTROIS: o LIGAL comunica todos os resultados >LMR (confirmados por HPLC) a industria/primeiro comprador, ao produtor, ao SERSEGAL e a Sanidade.

Sylvie Gouin

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL
E DO MAR

POSITIVO CISTERNA EN INDUSTRIA

- Operador:
 - ✓ rastrexabilidade identificando ganderías que aportan leite (á cisterna ou compartimento)
- Actuación urxente en ganderías (inspectores do LIGAL) comprobación in situ mediante tiras reactivas:
 - ✓ Resultado negativo, permitirase a entrega.
 - ✓ Positivo, bloqueo de entrega e mostra ao laboratorio (confirmación por HPLC)

Sylvie Gouin

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL
E DO MAR

POSITIVO TANQUE EN EXPLOTACIÓN

- Comunicación de positividade de HPLC do LIGAL:
 - ✓ Os operadores cesarán na recollida.
 - ✓ Comprobación urxente in situ (inspectores do LIGAL) con bloqueo de entrega e remisión de mostra ao laboratorio
- No caso de HPLC positivo no tanque, control dos SSVVVOO coas seguintes actuacións:
 - ✓ Toma oficial de mostra de leite e inmovilización.
 - ✓ Revisión da rastrexabilidade das entregas de leite.
 - ✓ Investigación relativa á posible relación coa alimentación do gando.

Sylvie Gouin

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL
E DO MAR

RECORDATORIO HIXIENE DOS PENSOS

EXPLOTACION REG. (UE) 185/2005	PROD, PENSOS (FORRAXES)	INSCRIPCION	PLAN DE CONTROL
ANEXO I PRODUC. PRIMARIA	PARA AUTOCONSUMO SIN ADITIVOS NI PREMEZCLAS (SALVO OS DE ENSILADO) PIENSOS COMPLEMENTARIOS	REGA	HIX. PROD. PPRIMARIA BOAS PRACTICAS
ANEXO II FABRICA DE PENSOS	PARA AUTOCONSUMO CON ADITIVOS O PREMEZCLAS	REGA E SILUM	CONTROL ALIM. ANIMAL APPCC

PREMEZCLAS CON 1m558 Bentonita

Distribución por parte de alguna cooperativa láctea para su uso en explotaciones ante resultados desfavorables de aflatoxina M1 en centro lácteo

- **Aditivo tecnológico** del Grupo funcional de los reductores de la contaminación de los piensos por micotoxinas (aflatoxina B1): "1m558 Bentonita".
- Las explotaciones donde se usan son **operadores de empresa de piensos que deben cumplir con el Anexo II del Reglamento (UE) 183/2005.**

Sylvie Gouin

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL
E DO MAR

Gracias pola atención

